

Pla Docent: Història econòmica internacional i de l'empresa

1. Detalls de l'assignatura

Nom de l'assignatura: Història econòmica internacional i de l'empresa

Any acadèmic: 2013-2014

Curs: Segon

Trimestre: Primer i segon

Grau: IBE

Codi: 21121

Número de crèdits ECTS: 9

Hores de dedicació de l'estudiant: 225

Idioma: Anglès

Professora: Anna Solé

2. Introducció a l'assignatura

Es tracta d'un curs introductori a la història econòmica mundial i de la l'empresa que comprèn les principals fases del creixement econòmic modern.

Els objectius principals de la part d'història econòmica són:

- Tenir un marc de referència dels esdeveniments i processos econòmics més rellevants;
- Identificar les principals etapes de la història econòmica;
- Conèixer el context polític i institucional i comprendre la seva relació amb l'evolució econòmica;
- Identificar els factors del creixement econòmic en el llarg termini;
- Relacionar la teoria econòmica amb els fets passats i presents.

Pel que fa a la part d'història de l'empresa, l'objectiu principal del curs és estudiar la influència del context històric en les empreses i les decisions dels empresaris, analitzar la transformació de les estructures internes de les empreses en el llarg termini i avaluar les conseqüències de les seves estratègies per al creixement econòmic. En aquesta part de l'assignatura es treballen els aspectes següents:

- les dinàmiques de continuïtat i discontinuïtat que afecten les decisions empresarials des

- d'una perspectiva comparativa i dinàmica;
- l'impacte de variables com l'espai, el temps, la cultura i la tecnologia en l'estructura de les empreses;
- el paper dels sistemes nacionals en la creació d'oportunitats i obstacles per als empresaris i les empreses;
- la identificació de les etapes més rellevants en les pautes de creixement de les empreses en el llarg termini.

3. Competències que es treballen en aquesta assignatura

Competències generals	Competències específiques
Competències instrumentals 1. Capacitat d'analitzar i sintetitzar 2. Coneixement bàsic general 3. Capacitat de buscar dades rellevants en diferents fonts. Competències estructurals 4. Aplicació del coneixement teòric a situacions reals 5. Capacitat d'investigar 6. Capacitat d'aprendre 7. Capacitat de treballar de forma autònoma 8. Capacitat d'aplicar els coneixements de forma flexible i creativa i adaptar-los a nous contextos i situacions. 9. Coneixement de la cultura d'altres nacions Competències interpersonals 10. Capacitat crítica 11. Capacitat de treball en equip Altres competències 12. Destresa en l'ús del llenguatge tècnic tant de forma oral com escrita	1. Capacitat per explicar i classificar cronològicament els fets bàsics de la història econòmica mundial. 2. Capacitat per interpretar gràfics i taules i contextualitzar-los històricament. 3. Comprendre interaccions i diferències entre anàlisis a curt i llarg termini. 4. Coneixement i interpretació crítica de les transformacions de les estructures de les empreses i de les seves activitats des d'una perspectiva històrica 5. Capacitat d'ubicar la configuració i el comportament de les empreses en el context adequat. 6. Capacitat per identificar els elements fonamentals d'un problema 7. Capacitat per adoptar una visió multidisciplinària dels problemes empresarials i de la seva resolució 8. Planificar i gestionar el temps i les activitats

4. Continguts

Primer trimestre:

Introducció. Història econòmica mundial i de l'empresa: visió de llarg termini i aspectes metodològics

Tema 1. Les economies orgàniques

- 1.1. El límit al creixement a les economies orgàniques: els rendiments decreixents.
- 1.2. El model demogràfic antic.
- 1.3. La dinàmica del sistema feudal.
- 1.4. La revolució comercial.
- 1.5. Diversificació i modernització de l'economia: els inicis de l'economia capitalista.

Tema 2. Empreses rurals, comerç, finances i producció en l'etapa preindustrial.

- 2.1. Comerç i finances a l'era preindustrial: funcionament dels mercats i nous instruments financers.
- 2.2. Canvis en l'organització de l'activitat manufacturera: gremis, putting-out system i producció centralitzada.
- 2.3. Tecnologia i organització de l'activitat industrial.

Tema 3. La revolució industrial

- 3.1. Els condicionants de la revolució industrial.
- 3.2. Canvi tècnic i productivitat.
- 3.3. Creixement econòmic durant la Primera Revolució Industrial.
- 3.4. Conseqüències socials: el debat sobre l'impacte en el nivell de vida.

Tema 4. L'empresa durant la Primera Revolució Industrial

- 4.1. Per què la fàbrica?
- 4.2. Els empresaris de la Primera Revolució Industrial.
- 4.3. Característiques de les empreses durant la Primera Revolució Industrial.
- 4.4. Canvis en les activitats comercials.

Tema 5. La primera globalització.

- 5.1. La difusió de la industrialització.
- 5.2. Augment del comerç internacional i moviments internacionals dels factors.
- 5.3. El sistema monetari internacional: el patró or.

Tema 6. L'empresa durant la Segona Revolució Industrial

- 6.1. Canvi tecnològic i producció a gran escala.
- 6.2. El naixement de la gran empresa industrial.
- 6.3. Organització científica de la producció.
- 6.4. Innovacions en la distribució.
- 6.5. Nous instruments financers.
- 6.6. Separació entre la propietat i la gestió de l'empresa.
- 6.7. Estratègies oligopolístiques.

Segon trimestre:

Tema 7. La primera guerra mundial i la crisi d'entreguerres.

- 7.1. Els desordres monetaris després de la Primera Guerra Mundial: la hiperinflació alemanya i el retorn al patró or.
- 7.2. Creixement desequilibrat durant els anys 20.
- 7.3. El crac del 29 i la Gran Depressió.
- 7.4. El debat sobre les causes de la Gran Depressió.

7.5. Les sortides de la depressió.

Tema 8. Experiències heterogènies entre la Primera i la Segona Guerra Mundial

- 8.1. Canvis en la organització de les empreses americanes: de la U-form a la M-form.
- 8.2. El capitalisme gerencial.
- 8.3. Canvis en els mercats europeus: les característiques de les empreses europees.
- 8.4. Els zaibatsu japonesos.
- 8.5. Alternatives a la gran empresa.

Tema 9. L'Època Daurada del capitalisme

- 9.1. El sistema de Bretton Woods.
- 9.2. Els factors de creixement durant l'època daurada. Convergència econòmica.
- 9.3. Creixement i canvi estructural.
- 9.4. El paper de l'Estat i les polítiques keynesianes.

Tema 10. De l'Època Daurada a la crisi de la gran corporació industrial

- 10.1. La tercera revolució industrial.
- 10.2. El sorgiment de les grans multinacionals.
- 10.3. EUA: L'emergència dels conglomerats.
- 10.4. URSS: La gran empresa en una economia planificada.
- 10.5. Japó: Del zaibatsu al keiretsu.
- 10.6. Europa: experiències heterogènies.
- 10.7. Estratègies d'industrialització en països perifèrics.

Tema 11. De la crisi dels anys 70 a la crisi financera de 2008.

- 11.1. La fi de l'expansió.
- 11.2. El dilema de política econòmica: Keynesianisme vs. Monetarisme.
- 11.3. El consens de Washington i el sorgiment del neoliberalisme.
- 11.4. La Segona Globalització.
- 11.5. Bombolles especulatives i la crisi financera de 2008.

Tema 12. Del capitalisme gerencial al capitalisme empresarial

- 12.1. La tercera revolució industrial i la revolució en les telecomunicacions.
- 12.2. Incertesa tecnològica i fragmentació dels mercats.
- 12.3. La producció flexible.
- 12.4. Reducció de l'escala de producció i subcontractació.
- 12.5. Coexistència de diferents models d'organització empresarial.

5. Avaluació

L'avaluació de cada un dels dos trimestres de l'assignatura es basa en un procés d'avaluació contínua dels continguts i les competències assolides per part dels alumnes.

Amb aquest objectiu, l'avaluació de cada un dels trimestres es basa en els quatre punts següents:

- Participació activa de l'alumne tant en les sessions teòriques com en els seminaris. Cada

classe començarà o acabarà amb una revisió oral o escrita dels continguts treballats en aquella sessió o les anteriors. Els resultats d'aquests controls constituïran un 15% de la nota final.

- Una presentació en grup que constituïrà un 15% de la nota final.
- Un test basat en els continguts de la primera meitat del trimestre i que constituïrà un 10% de la nota final.
- Un examen final. Tindrà una durada de dues hores, inclourà tots els continguts del trimestre i constituïrà un 60% de la nota final. Es requerirà una nota mínima de 4 sobre 10 a l'examen final per tal d'aprovar l'assignatura.

L'assistència a classe és obligatòria, tant a les classes teòriques com als seminaris. Una absència només pot justificar-se per motius mèdics.

Aquells alumnes que hagin suspès l'examen final podran fer un examen de recuperació que equivaldrà al 60% de la nota final, amb el benentès que hagin obtingut un mínim de 4 en la nota de l'avaluació contínua. Les activitats de l'avaluació contínua (seminaris) només podran recuperar-se en el cas d'una absència mèdica justificada de llarga durada. En la resta de casos no seran recuperables. Per tal de preparar els exàmens de recuperació es realitzaran unes tutories preparatòries d'assistència optativa per tal d'ajudar a l'alumne a preparar la prova de recuperació.

Els dos trimestres de l'assignatura història econòmica i de l'empresa constitueixen un únic curs. Per tant, la nota final serà la mitjana aritmètica de les notes dels dos trimestres, amb la restricció de que cal obtenir una nota mínima de 4 en cada trimestre. En el cas que l'estudiant no arribi al 4 durant el primer trimestre haurà de presentar-se obligatòriament a la prova de recuperació que es durà a terme a l'inici del segon trimestre i superar la part suspesa per tal de poder cursar l'assignatura durant el segon trimestre. En cas de no arribar al 4 al segon trimestre, l'estudiant s'haurà de presentar obligatòriament a la prova de recuperació que es realitzarà durant el tercer trimestre. En el cas de que la mitjana de la nota dels dos trimestres no arribi a 5 o bé no s'hagi arribat a 4 en un dels dos trimestres (en segona convocatòria), l'alumne haurà de repetir tota l'assignatura (els dos trimestres).

6. Referències i recursos d'aprenentatge

Lectures bàsiques (capítols seleccionats):

Franco Amatori and Andrea Colli, *Business History: Complexities and Comparisons*, Routledge, New York, 2011.

Cameron, Rondo E., *A Concise economic history of the world : from Paleolithic times to the present*, Oxford University Press, New York, 2003.

B. Eichengreen, *Globalizing capital : a history of the international monetary system*, Princeton University Press, Princeton, 1996.

J. Foreman-Peck, *A History of the world economy : international economic relations since 1850*. Wheatsheaf Books, Brighton, 1983.

A. G. Kenwood & A. L. Lougheed, *The Growth of the international economy, 1820-1980 : an introductory text*. George Allen & Unwin, London, 1983.

V. Zamagni, *Historia Económica de la Europa Contemporánea*, Crítica, (Barcelona 2010)

A. Maddison, *The World economy : a millennial perspective*, Paris : OECD, 2001.

Bulmer-Thomas, V., *The Economic history of Latin America since independence*. Cambridge University Press, Cambridge, 1994

Comín, Francisco. 2011. *Historia económica mundial :De los orígenes a la actualidad*. Madrid: Alianza.

Altres referències:

J. De Vries, *The Industrious revolution : consumer behavior and the household economy, 1650 to the present*, Cambridge University Press, New York, 2008

N. Ferguson, *The Ascent of money : a financial history of the world*, Penguin Press, New York, 2008.

D. Held et al, *Global transformations : politics, economics and culture*, Polity Press, Oxford, 1999.

C. P. Kindleberger, *A Financial history of western Europe*,: Oxford University Press, New York, 1993.

A. Di Vittorio (editor), *An Economic history of Europe : from expansion to development*, Routledge, London, 2006.

Kevin H. O'Rourke y Jeffrey G. Williamson, *Globalization and history : the evolution of a nineteenth-century Atlantic economy*, The MIT Press, Cambridge, 1999.

Enrique Ibañez Rojo. “El debate sobre la Gran Divergencia y las bases institucionales del desarrollo económico” *Investigaciones de historia económica: revista de la Asociación Española de Historia Económica*, ISSN 1698-6989, N°. 7, 2007 , págs. 133-162

Landes, David, *The Wealth and poverty of nations : why some are so rich and some so poor*, Little, Brown & Co., etc., London, 1998.

Cipolla, Carlo (2003), *Historia Económica de la Europa preindustrial*, Icaria, Barcelona. (Capítulo 3, “Productividad y producción”, pp. 121-140).

William J. Baumol, Robert E. Litan, and Carl J. Schramm, *Good Capitalism, Bad Capitalism, and the Economics of Growth and Prosperity*, Yale University Press, New Heaven, 2007.

Francesca Carnevali, *Europe's Advantage: Banks and Small Firms in Britain, France, Germany, and Italy since 1918*, Oxford U.P., Oxford-New York, 2005.

Asli M. Colpan, Takashi Hikino, and James R. Lincoln (editors), *The Oxford Handbook of Business Groups*, Oxford University Press, Oxford, 2010.

Mansel G. Blackford, *The Rise of Modern Business in Great Britain, the United States, and Japan*, Chapel Hill, 1998.

Alfred D. Chandler Jr., *Strategy and Structure. Chapter in the History of American Industrial*

Enterprise, MIT Press, Cambridge, Massachussets, 1962.

Alfred D. Chandler Jr., *The visible hand*, Cambridge, Mass. and London, England: The Belknap Press of Harvard University Press, 1977.

Alfred D. Chandler Jr., *Scale and Scope*, Cambridge, MA. The Belknap Press of Harvard University Press, 1990.

Alfred D. Chandler Jr., “The Competitive Performance of U.S. Industrial Enterprises since the Second World War”, in “Business History Review”, no. 68, Spring 1994, pp. 1-71, 1994.

Alfred D. Chandler Jr., Franco Amatori, and Takashi Hikino (editors), *Big Business and the Wealth of Nations*, Cambridge U.P., Cambridge, Massachussets, 1997.

Barry Eichengreen, *The European Economy since 1945. Coordinated Capitalism and Beyond*, Princeton U.P., Princeton, 2007.

Carmen Erro (editor), *Historia Empresarial. Pasado, presente y retos de futuro*, Ariel, Barcelona, 2003.

Robert F. Freeman, *The Struggle for Control of the Modern Corporation: Organizational Change, at General Motors, 1924-1970*, Cambridge U.P., Cambridge (Massachussets), 2001.

Geoffrey Jones, *Multinationals and Global Capitalism: From the Nineteenth to Twenty-First Century*, Oxford University Press, Oxford, 2005.

Geoffrey Jones and Jonathan Zeitlin (editors), *The Oxford Handbook of Business History*, Oxford U.P., New York, 2008.

David Landes, *The Unbound Prometheus: Technological Change and Industrial Development in Western Europe from 1750 to the Present*, Cambridge University Press, Cambridge, Massachussets, 1969.

Tom McCraw (editor), *Creating Modern Capitalism*, Harvard University Press, Cambridge, Massachussets, 1997.

John Micklethwait and Adrian Wooldridge, *The Company. A short history of a revolutionary idea*, The Modern Library, New York, 2003.

Joel Mokyr, *The Enlightened Economy. An Economic History of Britain, 1700-1850*, Yale U.P., London, 2010.

Michael J. Piore and Charles F. Sabel, *La Segunda Ruptura Industrial*, Alianza, Madrid, 1990.

Jan Luiten Van Zanden, *The Long Road to the Industrial Revolution: the European Economy in a Global Perspective, 1000-1800*, Brill Academic Publishers, Leiden, 2009.

Jesús María Valdaliso and Santiago López, *Historia Económica de la Empresa*, Crítica, Barcelona, 2009.

Recursos d'aprenentatge:

Veronica Binda, “Entre el Estado y las multinacionales: la empresa industrial española en los años de la integración a la CEE”, in “Revista de Historia Industrial”, vol. 28, 2005.

Albert Carreras and Xavier Tafunell, “La gran empresa en España (1917-1974): una primera aproximación”, in “Revista de Historia Industrial”, vol. 3, 1993.

Avner Greif, “Teoría de juegos e historia de la empresa”, in “Información Comercial Española”, no. 812, 2004, pp. 9-26.

Mercedes Tatjer, “La industria en Barcelona (1832-1992). Factores de localización y cambio en las áreas fabriles: del centro histórico a la región metropolitana”, in “Scripta Nova. Revista Electrónica de geografía y ciencias sociales”, vol. X, no. 218, 2006.

Jesús M. Valdaliso and Santiago López, “¿Sirve para algo la historia empresarial?”, in Carmen Erro (editor), *Historia Empresarial. Pasado, Presente y Retos de Futuro*, Ariel, Barcelona, 2003, pp. 37-56.

Movie "Wall Street" (1987).

Altres materials suplementaris estaran disponibles a l’“Aula Global”.

7. Metodologia

Els estudiants han de realitzar les següents activitats totes les setmanes:

- llegir i reflexionar sobre els materials abans de la classe;
- assistir a totes les sessions teòriques i seminaris;
- preguntar durant les classes;
- respondre les preguntes del professor durant les classes teòriques i els seminaris;
- entregar els resums, articles o treballs en grup que es demanin.

Per la seva banda, la professora:

- presentarà els continguts i conceptes més importants durant les sessions teòriques;
- respondrà les preguntes dels alumnes;
- avaluarà la comprensió i l'aprenentatge preguntant aleatòriament als alumnes en totes les sessions;
- coordinarà la discussió durant els seminaris.

8. Programació de les activitats

Primer trimestre

Setmana	Activitat de classe	Activitat individual
1	Sessió 1 (26/9). Classe teòrica: Introducció Sessió 2 (27/9). Classe teòrica: Tema 1	Lectura dels materials Estudi individual
2	Sessió 3 (3/10). Classe teòrica: Tema 1 Sessió 4 (4/10). Classe teòrica: Tema 2	Lectura dels materials Estudi individual
3	Sessió 5 (9/10). Seminari 1 Sessió 6 (10/10). Classe teòrica: Tema 2 Sessió 7 (11/10). Classe teòrica: Tema 3	Lectura dels materials Estudi individual Preparació per la discussió del seminari
4	Sessió 8 (17/10). Classe teòrica: Tema 3 Sessió 9 (18/10). Classe teòrica: Tema 4	Lectura dels materials Estudi individual
5	Sessió 10 (23/10). Seminari 2 Sessió 11 (24/10). Test	Lectura dels materials Estudi individual Preparació per la discussió del seminari Preparació pel test
6	Sessió 12 (30/10). Seminari 3 Sessió 13 (31/10). Classe teòrica: Tema 4	Lectura dels materials Estudi individual Preparació per la discussió del seminari
7	Sessió 14 (6/11). Seminari 4 Sessió 15 (7/11). Classe teòrica: Tema 5 Sessió 16 (8/11). Classe teòrica: Tema 5	Lectura dels materials Estudi individual Preparació per la discussió del seminari
8	Sessió 17 (13/11). Seminari 5 Sessió 18 (14/11). Classe teòrica: Tema 5 Sessió 19 (15/11). Classe teòrica: Tema 6	Lectura dels materials Estudi individual Preparació per la discussió del seminari
9	Sessió 20 (20/11). Seminari 6 Sessió 21 (21/11). Classe teòrica: Tema 6	Lectura dels materials Estudi individual Preparació per la discussió del seminari
10	Sessió 22 (28/11). Classe teòrica: Tema 6	Lectura dels materials Estudi individual

Segon trimestre

Setmana	Activitat de classe	Activitat individual
1	Sessió 1 (7/1). Classe teòrica: Tema 7	Lectura dels materials Estudi individual
2	Sessió 2 (13/1). Classe teòrica: Tema 7 Sessió 3 (14/1). Classe teòrica: Tema 8	Lectura dels materials Estudi individual
3	Sessió 4 (20/1). Classe teòrica: Tema 8 Sessió 5 (21/1). Classe teòrica: Tema 9 Sessió 6 (22/1). Seminari 1	Lectura dels materials Estudi individual Preparació per la discussió del seminari

4	Sessió 7 (27/1). Classe teòrica: Tema 9 Sessió 8 (28/1). Classe teòrica: Tema 9	Lectura dels materials Estudi individual
5	Sessió 9 (3/2). Classe teòrica: Tema 10 Sessió 10 (4/2). Test Sessió 11 (5/2). Seminari 2	Lectura dels materials Estudi individual Preparació per la discussió del seminari Preparació pel test
6	Sessió 12 (10/2). Classe teòrica: Tema 10 Sessió 13 (11/2). Classe teòrica: Tema 10 Sessió 14 (12/2). Seminari 3	Lectura dels materials Estudi individual Preparació per la discussió del seminari
7	Sessió 15 (18/2). Classe teòrica: Tema 11 Sessió 16 (19/2). Seminari 4	Lectura dels materials Estudi individual Preparació per la discussió del seminari
8	Sessió 17 (24/2). Classe teòrica: Tema 11 Sessió 18 (25/2). Classe teòrica: Tema 11 Sessió 19 (26/2). Seminari 5	Lectura dels materials Estudi individual Preparació per la discussió del seminari
9	Sessió 20 (4/3). Classe teòrica: Tema 12 Sessió 21 (5/3). Seminari 6	Lectura dels materials Estudi individual Preparació per la discussió del seminari
10	Sessió 22 (11/3). Classe teòrica: Tema 12	Lectura dels materials Estudi individual

Al web “Aula Global”, els estudiants trobaran una descripció detallada dels continguts de cada sessió teòrica i dels seminaris.